

I den siste uka har det vært Ski-VM i Sapporo i Japan. For de av dere som har fulgt med, så har det vært oppturer og nedturer. En gedigen opptur var det i alle fall på femmila i morges med gull og sølv til Norge. Vi som ser på TV og følger med mer eller mindre entusiastisk hjemmefra, vi er jo ikke med der det kjempes om medalje. Da er det ganske annerledes å gå ute i langrennssporet og kjenne blodsmaken i halsen og melkesyra som gjør kroppen stiv og uvillig. Noen var så nær, så nær, men falt i det avgjørende øyeblikket. Noen så målet nærme seg, men ble forbiløpt i spurten. Noen fikk også medalje, til og med av edleste sort, og fikk del i jubelen.

Så tenker jeg at av og til kan livet fortone seg som et Ski-VM i langrennssporet. Livet er et stort prosjekt. Det gir framgang og mye glede, og det krever innsats. Det koster av og til blodslit og utmattelse. Det gir fall når en minst var forberedt på det. Det gir også seire, og da føles det godt.

Dagens pretekst er litt i samme løypa. Vi får høre om Jakob, barnebarnet til selveste Abraham. Han hadde vært ute i hardt vær, kranglet med broren sin. Ja ikke bare det, han hadde lurt til seg den arven broren skulle ha i form av en velsignelse fra sin far. Vi vet vel alle om eksempler på at arveoppgjør kan skape vondt blod mellom søsken. Vi vet vel også noe om at det koster mye kamp for å overvinne det i seg selv som vil forhindre forsoning. Jakob hadde bestemt seg. Og på vei med bønn om forsoning med sin bror, skjer dette.

Pretekst: 1 Mos 32,24-30

Jakob var nå alene tilbake. Da kom det en mann og kjempet med ham, helt til det grydde av dag. Da mannen så at han ikke kunne vinne over Jakob, gav han ham et slag over hofteskålen, så den gikk av ledd mens de kjempet. Og han sa: «Slipp meg, for morgenen gryr!» Men Jakob svarte: «Jeg slipper deg ikke uten at du velsigner meg.» «Hva heter du?» spurte mannen. «Jakob,» svarte han. Da sa mannen: «Du skal ikke lenger hete Jakob, men Israel skal være ditt navn. For du har kjempet med Gud og mennesker og vunnet.» Da bad Jakob: «Kjære, si meg navnet ditt!» Han svarte: «Hvorfor spør du etter navnet mitt?» Så velsignet han ham der. Jakob kalte stedet Peniel. «For jeg har sett Gud ansikt til ansikt og enda berget livet.»

En merkelig historie. Jakob var i ferd med å gå over en elv. Han var alene på den ene siden. Elven var trukket opp som en grense mellom et før og et siden. Jakob var livredd. Han skulle møte sin bror og be om forsoning. Jakob var kjeltringen. Det var han som hadde lurt og bedratt sin bror. Ville broren tilgi? Det kostet overvinnelse å gå til dette skrittet å be om tilgivelse.

Det er mange som med Jakob har opplevd at mørket kommer sigende i livskriser. Alene i mørket i skogen. Det er utrygt og nifst. Man kan ikke se, man bare skimter skygger. Jakob hadde ett fokus. Allerede den gangen han stjal velsignelsen var han redd for å bli forbannet i stedet for velsignet. Kunne han bare bli velsignet av Gud på riktig måte. Du verden for en kamp han kjempet denne natta i mørket. «Jeg slipper deg ikke uten at du velsigner meg,» var hans eneste tanke og klare melding.

Vi forstår at Jakob kjempet en kamp med Gud. Noen ganger kan Gud vise seg fra nattsiden da vi ikke ser ham, men vi aner konturene uten å forstå. Livet gir seire og nederlag. Det blir dager med god gli og godt skiføre. Det blir fall i bakken og tungt å reise seg opp. Hvor er Gud når mørket kommer sigende? Hvor er Gud når hofta slås av ledd? Hvor er Gud når du kjemper som hardest? Er det han du sloss med?

Kanskje en ny tanke. Gud er ikke borte fordi om natta er mørk og det er nifst og skummelt og du står ved ei grenseelv i livet. Men tar du kampen? Sier du som Jakob: «Jeg slipper deg ikke uten at du velsigner meg»? Har du den samme lengsel som Jakob, å oppleve Guds velsignelse i livet?

Det ser noen ganger ut til at Gud setter den som søker ham på prøve. Han blir liksom usynlig og borte. Noen opplever å lete og søke, og nesten forgå av lengsel i årevis for å få kontakt – for å oppleve at Han er nær, og oppleve nåde og kjærlighet, omsorg. Jesus sa til folk som kjente på dette: «Den som ber, han får, og den som leter, han finner, og den som banker på, blir det lukket opp for.» Matt 7,8. Jakobs kamp viser at Gud lar seg finne for den som ikke gir opp.

Hos profeten Hosea står det om Jakob: «I mors liv holdt han sin bror i hælen, i sin manndom kjempet han med Gud, han stridde med engelen og vant. Han gråt og bad om nåde.» Hosea 12,3-4. Vi ser at her forstås Jakobs kamp med Gud som en fysisk slåsskamp med en engel. Adressen blir likevel den samme. Guds engler er jo Guds sendebud og går hans ærend. Men vi ser at Jakob vant ved hjelp av gråt og bønn om nåde.

Jakob var en voksen mann. Likevel gråt han og bad om nåde. Det er ikke slik vi tenker oss helten som vinner i kamp. Men når man kjemper med Gud, er gråt og bønn om nåde en helt vanlig reaksjon. Det er i møte med det hellige mennesker avkles. Man kjenner gjerne manglende hellighet i eget liv. Man kjenner på synd og avmakt i møte med den ene rettferdige.

Da er det lett å rygge unna, stikke av fra Gud og gjemme seg. Kirken og kristen forkynnelse blir skremmende og dystert, fordi det minner om et sårt punkt – et nederlag i møte med den hellige Gud, en berettiget dårlig samvittighet for at en stakk av og ikke levde troens liv som en var kalt til. Så kommer unnskyldningene på rekke og rad; alle andre gjør jo det samme, det gjør vel ingen forskjell om jeg går i kirken, jeg er vel en like god kristen som andre.

Men Jakob viser en bedre vei. Han viser veien gjennom konfrontasjon og oppgjør med Gud og medmennesker – veien gjennom forsoning. Det er ikke den lette veien, men det er den rette veien. Det står skrevet: «Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir han nåde,» 1 Pet 5,5.

Da morgenen kom og Jakob løftet blikket, så han Esau, sin bror komme sammen med 400 mann imot seg. Tydelig livredd stod Jakob, det vil si han bøyd seg sju ganger til jorden for sin bror i ydmykhet. Han visste ikke hva som ville skje i dette møtet. Han hadde ikke sett sin bror siden han lurte til seg førstefødselsretten. Jakob stod der sårbar og redd sammen med hele sin familie.

Så står det om dette møtet mellom brødrene. «Men Esau sprang imot ham og slo armene om ham, kastet seg om halsen på ham og kysset ham. Og de gråt.» 1 Mos 33,4. Det ble et uforglemmelig møte. Jakob fikk be både Gud og sin bror om nåde. Jakob var riktig nok merket av kampen med Gud. Han måtte gå halt gjennom livet. Men han bar med seg Guds rike og uendelig verdifulle velsignelse. Han hadde vunnet vennskap med sin bror – alt gjennom en fast besluttsomhet, ydmykhet og tårer.

Hva kan vi lære av Jakob? Han var en av patriarkene og trer klart fram som forbilde i Det gamle testamente. Han stod ved ei grenseelv i livet sitt, og våget å gå over i møte med Gud og i møte med sin bror. Dette møtet ble helt grunnleggende i hans liv. Gud gav Jakob et nytt navn. Nå skulle han ikke lenger hete Jakob, men Israel var hans navn. Han fikk inngå som en av mange brikker i Guds frelsesplan. Israels sønner ble Israels tolv stammer.

I dette Israelsfolket skulle Gud en dag la sin sønn bli født. Han skulle vokse opp og gjøre sin gjerning. Han skulle dø som en stedfortredende soning for folkets synder, ja for all verdens synd. Denne soningsdøden gjelder for oss i ettertid når vi gjennom dåpen og troen tilhører Jesus. Denne soningsdøden fikk også tilbakevirkende kraft for alle som hadde del i løftene like fra Abram, Isak og Jakobs dager av. Jesus kom for å skape og legge grunnlaget for at det kunne bli en forsoning mellom Gud og mennesker.

Denne forsoningen tar vi imot i dåpen. Dåpens vann blir da som for Jakob, grenseelva mellom livet før og livet etter. Gud setter oss inn i et spor vi skal følge. Det er en vei som Jesus selv kaller smal. Det er ei skiløype som går oppoverbakke og nedoverbakke. Den går til dels også i uoversiktlig terreng. Men den fører i mål. Vi går fra dåpens vann inn i forsoningens landskap. Når vi, som Jakob, løfter blikket mot soloppgangen og ser mennesker komme mot oss, da er det mennesker vi skal leve i fred og forsoning med som møter oss.

Gudstjenesten er forsoningens sentrale sted i våre liv. Her møter vi Gud med syndbekjennelse, med bønn om nåde, med lovsang og med takk. Og Gud møter oss i Jesus Kristus med evangeliet, med nåde og trøst, men også med den formaning og rettleiding som Guds ord gir. Noen ganger kan han røre oss til tårer. Noen ganger koster troen kamp. I dag minnes vi om at vårt kall er å holde fast og ikke gi opp. Så vil Gud velsigne deg og bruke deg i forsoningens tjeneste.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.